

A Pathological Study of the Challenges of Simultaneous Political Translation; (Case Study of Seyed Hassan Nasrallah's Speech)

Sajjad Esmaili*

Assistant Professor, Department of Arabic Language and Literature, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

Mohammad Reza Keshavarz

M.A. Student in Arabic Translation, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran

Abstract

Today, due to the expansion of relations between countries, the importance of the Middle East region in the international arena, Iran's border with some Arab countries, and the establishment of friendly relations and dialogue with them, simultaneous translation from Arabic to Persian and vice versa is of special importance. Accordingly, in addition to mastering various political, economic, military, etc. fields the simultaneous Arabic translator must also have sufficient specialized skills in the field of simultaneous translation because inadvertent or intentional mistakes during simultaneous translation may cause differences between governments and even nations. In this regard, this paper intends to use the descriptive-analytical method to examine the challenges of simultaneous translation of Arabic to Persian political texts. In order to achieve this goal, the simultaneous translation of Seyyed Hassan Nasrallah's Arabic speech was explored in terms of simultaneous translation challenges. Some findings showed that most of the simultaneous translation challenges are related to linguistic (syntactic, semantic, and phonetic) challenges. These include: finding equivalents of words, reducing the words and sentences of the source language, increasing the words and sentences of the source language, borrowing words and syntax from the source language, and lack of familiarity with Arabic dialects. In the section on multilingual challenges, issues such as lack of knowledge of the topics of the meeting, the speed of the speaker's sentences, not hearing the speaker correctly and completely, and low self-confidence and concentration can be mentioned as the challenges of this section.

Keywords: Simultaneous translation, linguistic and multilingual challenges, political discourse.

* Corresponding Author: esmaili@hum.ikiu.ac.ir

How to Cite: Esmaili, S., Keshavarz, M. R. (2023). A Pathological Study of the Challenges of Simultaneous Political Translation; (Case Study of Seyed Hassan Nasrallah's Speech). *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 12(27), 9-35. doi: 10.22054/RCTALL.2022.65699.1602

مطالعه‌ای آسیب‌شناسانه در چالش‌های ترجمه همزمان سیاسی؛ (مطالعه موردی سخنرانی سید حسن نصرالله)

استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)،
قزوین، ایران

سجاد اسماعیلی *

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مترجمی زبان عربی، دانشگاه بین‌المللی امام
خمینی (ره)، قزوین، ایران

محمدرضا کشاورز

چکیده

امروزه به دلیل گسترش روابط میان کشورها، اهمیت منطقه خاورمیانه در عرصه بین‌الملل، هم مرز بودن کشور ایران با برخی از کشورهای عربی و نیز ایجاد روابط و گفت‌وگوهای دوستانه با آنها، ترجمه همزمان از عربی به فارسی و بر عکس دارای اهمیت ویژه‌ای است. بر همین اساس، مترجم همزمان عربی باید علاوه بر تسلط در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، نظامی و... در حوزه ترجمه همزمان نیز از مهارت تخصصی کافی برخوردار باشد؛ زیرا اشتباهات سهوی یا عمدی در حین ترجمه همزمان، ممکن است موجبات اختلاف میان دولت‌ها و حتی ملت‌های طرفین را فراهم آورد. در همین راستا، این جستار بر آن است تا با بهره‌گیری از روش توصیفی-تحلیلی به بررسی چالش‌های ترجمه همزمان عربی به فارسی متون سیاسی بپردازد. به منظور تحقق این هدف، ترجمه همزمان سخنرانی عربی سیدحسن نصرالله از لحاظ چالش‌های ترجمه همزمان مورد کنکاش قرار گرفت. برخی از یافته‌ها نشان داد که بیشترین چالش‌های ترجمه همزمان مربوط به چالش‌های زبانی (نحوی، معنایی و آوایی) است که از جمله آنها می‌توان به «معدلیابی کلمات»، «کاهش واژگان و جملات زبان مبدأ»، «افزایش واژگان و جملات زبان مبدأ»، «وام‌گیری واژگانی و نحوی از زبان مبدأ» و «عدم آشنایی با لهجه‌های عربی» اشاره کرد. در بخش چالش‌های فرازبانی نیز مواردی همچون «سرعت کلام گوینده» و «عدم درک شنیداری صحیح» را می‌توان به عنوان چالش‌های این بخش مطرح کرد.

کلیدواژه‌ها: ترجمه همزمان، چالش‌های زبانی و فرازبانی، گفتمان سیاسی.

مقدمه

گسترش ارتباطات و گفت‌وگوی افراد و تمدن‌ها در عرصه دهکده جهانی، باعث شده است تا موضوع ترجمه به طور عام و ترجمه شفاهی همزمان به طور خاص از اهمیت و ضرورت ویژه‌ای برخوردار باشد. نقش مترجم شفاهی نیز چنان با اهمیت است که از دیرباز تاکنون مورد توجه متخصصان و محققان این حوزه بوده است؛ به طوری که کتیبه موجود در آرامگاه «هارم هاب» (هورمهب) ممفیس مصر به عنوان قدیمی‌ترین اثری است که به نقش مترجم شفاهی به عنوان رابط دو فرهنگ و زبان مختلف در تمدن‌های گذشته اشاره دارد (کواری و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۴ به نقل از تیم و همکاران، ۱۹۵۶: ۷).

با وجود اختلاف نظری که پیرامون مفهوم ترجمه به طور کلی وجود دارد، اما انتقال هر متن نوشتاری و گفتاری از زبان مبدأ به زبان مقصد با رعایت اصول بنیادین ترجمه، مهم‌ترین وظیفه هر مترجم شفاهی یا مکتوب تلقی می‌شود. علاوه بر این، ترجمه شفاهی -چه همزمان و چه پیایی- به لحاظ فنی و تخصصی جایگاه فوق‌العاده‌ای در میان انواع ترجمه دارد؛ زیرا در این نوع ترجمه، گفتار شخص یا اشخاص مختلفی طی زمانی محدود و یا بسیار محدود از زبان مبدأ به زبان مقصد ترجمه می‌شود. اهمیت این موضوع زمانی دوچندان می‌شود که ترجمه همزمان پیرامون گفتمان سیاسی یا دیپلماتیک بین دو یا چند کشور و به ویژه مقامات سیاسی کشورها باشد؛ زیرا از طریق همین گفتمان سیاسی است که ممکن است روابط بین دو کشور شکل گرفته یا تضعیف شود. موقعیت استراتژیک کشور ایران در خاورمیانه و مراودات گسترده در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی با کشورهای عربی همجوار نیز خود دلیل مهمی برای اهمیت ترجمه همزمان اخبار و اطلاعات چه از فارسی به عربی و چه برعکس است.

آنچه در این میان ضرورت خود را بیش از پیش مطرح می‌کند، لزوم توجه به ترجمه همزمان صحیح و نیز رفع موانع و چالش‌های این حوزه است؛ زیرا تنها پس از تبیین چالش‌ها است که می‌توان به ارائه راهکارهای متناسب با هر حوزه دست یافت. در همین راستا، جستار حاضر بر آن است تا به تبیین مهم‌ترین چالش‌های ترجمه همزمان عربی به فارسی در گفتمان سیاسی بپردازد بدان امید که گامی در جهت بهبود کیفیت ترجمه

همزمان متون سیاسی باشد. برای تحقق این هدف، پرسش‌های اساسی زیر قابل طرح است:

- مهم‌ترین چالش‌های ترجمه همزمان متون سیاسی چیست؟
 - کدام یک از چالش‌های ترجمه همزمان متون سیاسی از بسامد بیشتری برخوردار است؟
 - راهکارهای پیشنهادی برای رفع چالش‌های ترجمه همزمان متون سیاسی چیست؟
- به منظور پاسخ به پرسش‌های پژوهش، ابتدا یک متن دیداری- شنیداری عربی با موضوع سیاسی (سخنرانی سید حسن نصرالله) انتخاب شد، سپس ضمن بررسی مهم‌ترین چالش‌های ترجمه همزمان موجود در آن متن و نیز بررسی بسامد آن چالش‌ها، راهکارها و ترجمه‌های پیشنهادی ارائه شد.

پیشینه پژوهش

تاکنون، پژوهش‌های مختلفی در زمینه ترجمه شفاهی به ویژه ترجمه همزمان انجام شده است. به عنوان نمونه، محمودزاده (۱۳۸۲) در مقاله‌ای با عنوان «زمان: تفاوت عمده میان ترجمه شفاهی و مکتوب» به بیان تفاوت‌ها و اشتراکات ترجمه شفاهی و مکتوب پرداخته است.

در حوزه ترجمه سیاسی، خوش‌سلیقه و صحاف (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «چالش‌های زبانی و فرازبانی در ترجمه شفاهی متوالی: مورد پژوهی ترجمه سخنرانی باراک اوباما» به بیان چالش‌های زبانی و فرازبانی مترجمان تازه‌کار در ترجمه متن سخنرانی سیاسی به زبان انگلیسی پرداخته‌اند.

شفیعی و همکاران (۱۳۹۷) مقاله‌ای تحت عنوان «طرحی برای آموزش ترجمه دیداری در کلاس‌های ترجمه شفاهی» به نگارش درآورده‌اند که به نواقص آموزش ترجمه شفاهی در مقطع کارشناسی تربیت مترجم زبان انگلیسی و ارائه طرحی برای مراحل ابتدایی آموزش ترجمه شفاهی از طریق معرفی فن ترجمه دیداری و خرده مهارت‌های آن می‌پردازد.

جعفری (۱۳۹۷) مقاله‌ای با عنوان «بررسی ایدئولوژیک ترجمه شفاهی سخنرانی رئیس‌جمهور ایران در سازمان ملل؛ ترجمه انگلیسی شبکه‌های پرس تی وی ایران و فرانس ۲۴ فرانسه» نوشته است که در آن به نقد و بررسی ترجمه شفاهی سخنرانی

روحانی، رئیس جمهور سابق ایران در سازمان ملل از دو شبکه بین‌المللی پرس تی وی ایران و فرانس ۲۴ فرانسه پرداخته است.

کواری و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای تحت عنوان «چالش‌های ترجمه همزمان از زبان فارسی به عربی؛ مطالعه موردی: گفتمان نظامی» به بیان مشکلات مترجمان همزمان در حوزه گفتمان نظامی پرداخته‌اند.

مطالعه پیشینه تحقیق نشان می‌دهد که اغلب مقالات مرتبط با ترجمه همزمان در رشته زبان انگلیسی نگاشته شده و مطالعات اندکی که در حوزه رشته زبان عربی انجام شده است نیز در حوزه گفتمان سیاسی نیست. بنابراین، نوآوری این پژوهش در آن است که به بررسی چالش‌های ترجمه همزمان عربی به فارسی در زمینه گفتمان سیاسی با تأکید بر سخنرانی سیدحسن نصرالله می‌پردازد.

مبانی نظری پژوهش

ترجمه شفاهی

ترجمه شفاهی نوعی از ترجمه است که در آن، برگردان آغازین و پایانی به زبان دیگر براساس ارائه یکباره جمله زبان مبدأ تولید می‌شود (کواری و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۴ به نقل از پوچ هکر^۱، ۱۳۹۵: ۱۸). مترجم شفاهی و کتبی در ویژگی‌هایی همچون انتقال پیام از زبانی به زبان دیگر، ارائه ترجمه روان و استفاده از ابزارهای ویژه برای انتقال صحیح پیام اشتراک دارند (نوال، ۲۰۱۶: ۱۲)، اما آنچه مترجم شفاهی را از مترجم مکتوب متمایز می‌کند، آن است که مترجم شفاهی در مکان و زمانی خاص و با استفاده از دستگاه‌های مخصوص، مفاهیم و معانی زبان مبدأ یا پیام گوینده را به صورت آنی و لحظه‌ای به زبان مقصد معادل‌سازی می‌کند (همرز و بلانک^۲، ۱۳۸۴: ۱۲). مترجم شفاهی نسبت به مترجم کتبی از چالش‌ها و فشارهای بسیاری برخوردار است؛ آن‌چنان که «الصافی» این فشارها و چالش‌ها را به دو صورت زبانی (شامل چالش‌های نحوی، عروضی، معنایی و آوایی) و فرازبانی (شامل فرهنگی - اجتماعی و روانی) تقسیم می‌کند (خوش‌سلیقه و صحاف، ۱۳۹۴: ۲۰).

1. Pochhacker, F.

2. Hemers, J. & Blanc, M.

محققان پیشین، ویژگی‌های مهمی را برای مترجم شفاهی ذکر کرده‌اند که به طور خلاصه عبارتند از: ۱- اعتماد به نفس و تمرکز بالا، ۲- آشنایی کافی با اصطلاحات تخصصی و فرهنگی دو زبان (فقهی و دیگران، ۱۳۹۴: ۲۳۱)، ۳- صبر کافی، ۴- حافظه بسیار قوی، ۵- مهارت یادداشت‌برداری و تندنویسی، ۶- سلامت کامل روح و جسم، ۷- برخورداری از زبان بدن قوی، ۸- کنترل اندازه صدای گوینده پیش از شروع جلسه، ۹- عدم بروز مکنونات خویش در حین ملاقات گویندگان، ۱۰- داشتن برنامه از پیش تعیین شده، ۱۱- آشنایی با اصطلاحات تخصصی و واژگان فنی (الهائی، ۲۰۱۸: ۱۵۳) ۱۲- سرعت مناسب گفتار، ۱۳- آشنایی با لهجه گوینده، ۱۴- پرهیز از دخالت ایدئولوژی شخصی در ترجمه (کواری و دیگران، ۱۳۹۸: ۸۲). علاوه بر موارد بیان شده، مترجم باید از دخالت دادن ایدئولوژی شخصی خود در ترجمه شفاهی نیز خودداری کند؛ زیرا به اعتقاد بسیاری از متخصصان، بشریت از طریق ایدئولوژی به ذات واقعی و حقیقت خویش و حاکمیت نیز با استفاده از ایدئولوژی به قدرت معنوی؛ یعنی کنترل اندیشه‌ها و عقاید ملت دست می‌یابد (جعفری، ۱۳۹۷: ۹). گاه، تباین اعتقادی و فکری مترجم همزمان با سخنران باعث می‌شود که مترجم، براساس همین امر انتخاب شود؛ به همین خاطر مترجم هنگام فرآیند ترجمه و انتقال معنای گفتار و نوشتار از زبان مبدأ به زبان مقصد، تحت تاثیر ایدئولوژی‌های شخصی خود قرار می‌گیرد (غضنفری، ۱۳۸۵: ۷۷). بنابراین، ایدئولوژی مترجم در روند ترجمه شفاهی تاثیر بسزایی می‌گذارد و مترجم باید تمام تلاش خود را به کار گیرد تا ترجمه‌ای مطابق با زبان مقصد ارائه کند.

ترجمه همزمان؛ بایدها و نبایدها

ترجمه شفاهی به دو نوع اصلی پیاپی و همزمان تقسیم می‌شود که در ترجمه پیاپی، مترجم به طور معمول در جلسه یا نشست حضور داشته و با نشستن در میان افراد و یا کنار آنها، اقدام به ترجمه می‌کند. مترجم باید صحبت‌های گوینده را به خاطر بسپارد و یا برای جلوگیری از فراموشی، مطالب را در دفترچه یادداشت خود، بنویسد و بعد از اتمام جمله، مطالب گفته شده را ترجمه کند (دموکی، بی تا: ۱۱). در نوع دیگر ترجمه شفاهی، مترجم به طور همزمان و لحظه‌ای به شکل غیرحضور و قرار گرفتن در اتاق مخصوصی

با کمک هدست^۱ و گوشی‌های مخصوص به ترجمه از زبان مبدأ به مقصد اقدام می‌کند. البته گاهی نیز مترجم همزمان در کنار یک شخصیت به صورت همزمان به ترجمه می‌پردازد. در این نوع ترجمه، اطلاعات و داده‌ها به شکل سریع تبادل می‌شود و مترجم باید علاوه بر آشنایی حداکثری به دو زبان مبدأ و مقصد و موضوع مورد بحث از سرعت عمل و توانایی کافی بهره‌مند باشد تا بتواند در مدت زمانی کوتاه با استفاده از دانش علمی و ضریب هوشی خود، عبارات و جملات را از طرف گوینده، استخراج و در ذهن خود منسجم کرده و سپس به شنونده انتقال دهد (فقهی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۲۶). محققان، دو مرحله اساسی برای انجام ترجمه همزمان به مترجمان همزمان پیشنهاد داده‌اند:

۱- مرحله درک صحیح سخنان گوینده: در این مرحله، مترجم با استفاده از فعالیت ذهنی خود، سخنان گوینده را طبق موقعیت‌های ارتباطی و زبانی ترجمه می‌کند (نورالدین، ۲۰۱۳: ۸۳). در این مرحله، مترجم باید سعی کند با گذشتن از کلمات و عبارات غیرضروری و دقت در عبارات اصلی و بنیادین، مطالب مهم و اساسی را استخراج کرده و پیام اصلی گوینده را طبق اطلاعات علمی و زبانی خود به شنونده انتقال دهد. در این مرحله مترجم باید مطالب ارائه شده توسط گوینده را با سرعت و طبق شگردها و تجربیات خاص در ذهن خویش مرتب کرده و مطالب فرعی و پراکنده را که باعث فراموشی و دور شدن از مسیر موضوع اصلی می‌شود، حذف کند (فقهی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۲۸).

۲- معادل‌سازی و بازسازی جملات همسان به زبان مقصد: در این مرحله مترجم بعد از حذف مطالب پراکنده و توجه به اصل کلام باید سعی کند تا معادل‌ها و ساخت جملات همسان در زبان مقصد را به بهترین شکل ممکن طبق ساختار نحوی، آوایی و معنایی زبان مقصد انتخاب کند (کواری و همکاران، ۱۳۹۸: ۸۰). بنابراین، مترجم همزمان باید این دو مرحله را به طور دقیق اجرا کند تا بتواند ترجمه‌ای بدون نقص و یا حداقل با کمترین چالش ارائه کند. او باید بداند که فرصت برای تحلیل و بررسی اطلاعات و داده‌های

1. Headset.

ذهنی اندک است و تمام توجه خویش را به زبان مقصد و انتخاب معادل‌های دقیق در این خصوص معطوف دارد.

براساس آنچه در بخش مبانی نظری پژوهش گفته شد، ترجمه شفاهی سخنرانی سید حسن نصرالله که ماده اصلی این جستار است نیز از نوع ترجمه همزمان است، از این رو، به تحلیل ترجمه همزمان این سخنرانی پرداخته می‌شود.

روش پژوهش^۱

به منظور تحقق هدف اصلی این پژوهش مبنی بر کشف و بررسی چالش‌های ترجمه همزمان متون سیاسی از روش توصیفی - تحلیلی بهره گرفته شده است. ماده اصلی این پژوهش را متن عربی و فارسی سخنرانی سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان تشکیل می‌دهد که مدت زمان آن ۴۰ دقیقه و پنج صدم ثانیه است.

مراحل انجام پژوهش حاضر به این صورت بود که ابتدا با مراجعه به بخش آرشیو سایت شبکه ششم تلویزیون جمهوری اسلامی ایران، فایل صوتی - تصویری سخنرانی سید حسن نصرالله (پخش شده در تاریخ ۱۴۰۰/۰۲/۱۷) دانلود شد و سپس ترجمه همزمان این سخنرانی مورد بررسی و تحلیل محتوایی قرار گرفت. برای انجام تحلیل ترجمه همزمان سخنرانی مورد نظر، پس از اطمینان از کیفیت صدا و شیوایی گفتار، متن عربی این سخنرانی و ترجمه همزمان فارسی آن پیاده‌سازی و سپس با نگرش دقیق، چالش‌های زبانی و فرازبانی موجود در ترجمه، طی چندین مرحله استخراج شد. در ادامه با مراجعه به مبانی نظری پژوهش، چالش‌های شناسایی شده، مورد تحلیل قرار گرفت و در نهایت ترجمه پیشنهادی مبتنی بر اصول فن ترجمه ارائه شد.

یافته‌ها

۱. بررسی چالش‌های ترجمه همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله

پس از بررسی دقیق ترجمه همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله، چالش‌های ترجمه همزمان این سخنرانی در دو نوع چالش‌های زبانی و غیرزبانی قابل شناسایی شد. این چالش‌ها به طور مفصل در ادامه تشریح خواهد شد.

1. Method.

۱-۱. چالش‌های زبانی

۱-۱-۱. افزایش واژگان و جملات زبان مقصد

«افزایش واژگانی در زبان مقصد» به دلایل متعددی همچون تشریح مفاهیم و گفتار گوینده و انتقال معنا از زبان مبدأ به زبان مقصد با هدف رسایی بیشتر و قابل درک بودن کلام گوینده برای شنونده و در بعضی موارد به دلیل برخی مسائل ایدئولوژیک رخ می‌دهد. در برخی موارد نیز به دلیل تفاوت‌های فرهنگی و زبانی و نارسا بودن گفتار گوینده به شکل شیوا و واضح و همچنین به دلیل سرعت زیاد گفتار، مترجم مجبور می‌شود برخی اصطلاحات را عمداً و یا سهواً به صورت حدس و گمان به ترجمه اضافه کند. به بیان دیگر، مترجم مطالبی را ارائه می‌کند که در اصل مطالب گفته شده توسط گوینده وجود ندارد (کواری و همکاران، ۱۳۹۸: ۸۸). افزایش واژگان و یا جملات، اصل امانتداری را که مترجم باید به آن پایبند باشد، زیر پا می‌گذارد، اما در صورتی که به مفاهیم و کلام گوینده آسیب نرساند، ایرادی ندارد. به عنوان مثال، متن سخنرانی دقیقه ۱۵ و ۵۸ ثانیه سید حسن نصرالله و ترجمه شفاهی آن به این صورت است:

متن سخنرانی: «اذا ایران عبرت بشکل کبیر و جداً مرحلة الخطر...»

مترجم شفاهی: «بالاخره دارند عبور می‌کنند از این «تحریم‌ها» و از این پیچ خطرناک...»

در اینجا می‌بینیم که هر چند در کلام گوینده معادلی دال بر تحریم‌ها وجود ندارد، اما مترجم واژه تحریم‌ها را به گفتار ترجمه اضافه کرده است؛ این افزایش واژگانی می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد و قریب به ذهن آن است که مترجم برای رسایی و قابل درک بودن گفتار گوینده، کلمه تحریم‌ها را اضافه کرده است. بنابراین، با توجه به مطالب گفته شده، می‌توان ترجمه دقیق‌تر را به شکل ذیل پیشنهاد کرد:

ترجمه پیشنهادی: «در هر صورت ایرانی‌ها به شکل گسترده و با قاطعیت از این مرحله خطرناک (پیچ خطرناک) عبور کردند.»

نمونه دیگری از این مورد مربوط به دقیقه ۱۹ و ۴۹ ثانیه است:

متن سخنرانی: «لم تبع الجمهورية الإسلامية في إيران حلفاءها و أصدقاءها في أي يوم من الأيام...»

ترجمه شفاهی: «هیچ‌گاه دوستان خودشان را ایران اسلامی تنها نگذاشت و هم‌پیمانان خودش را نفروخته...».

مترجم در این جمله، برای ملموس شدن و انتقال معنای دقیق از مبدأ به مقصد، فعل «تنها نگذاشت» را به گفتار گوینده اضافه کرده است تا شنونده به راحتی و به شکل صحیح معنای کلام گوینده را درک کند. این در حالی است که این افزایش واژگانی به شکل نابجا صورت گرفته است، چراکه جملات را طولانی کرده و باعث از دست رفتن مطالب مهم و اساسی در ادامه می‌شود. با توجه به مطالب گفته شده، بهتر بود، مترجم این عبارت را به صورت زیر ترجمه می‌کرد:

ترجمه پیشنهادی: «جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گاه دوستان و هم‌پیمانان خود را نفروخته...».

در دقیقه ۲۰ و ۱۴ ثانیه متن سخنرانی سید حسن نصرالله عبارتی به صورت زیر آمده است:

متن سخنرانی: «نحن من هذه الزاوية نؤيد كل حوار إيراني دولي أو اقليمي أو عربي و نرى أنه يسهم بتهدأة المنطقة و نرى أنه يقوي محور المقاومة...»

ترجمه شفاهی: «ما از این دید تأیید می‌کنیم اولاً تمام گفت‌وگوها و رایزنی‌های ایرانی، منطقه‌ای، بین‌المللی، عربی، اسلامی؛ بالاخره کمک می‌کند به آرامش در منطقه و محور مقاومت را تقویت می‌کند...»

همانطور که واضح است، مترجم برخی عبارات مشخص شده را به کلام گوینده اضافه کرده است که لزومی برای آوردن این واژگان ندارد و معنای کلام گوینده، شیوا و منظور او به وضوح قابل درک است؛ از این رو، مترجم در اینجا جملات را بیهوده

طولانی کرده است و برای برخی کلمات مترادف و یا از لحاظ معنایی واژه‌ای نزدیک به معنای آن را آورده است. بر این اساس، بهتر است که ترجمه به صورت زیر اصلاح شود:

ترجمه پیشنهادی: «ما از این منظر تمامی گفتگ‌و‌و‌های ایرانی، بین‌المللی، یا منطقه‌ای و عربی را تأیید می‌کنیم و می‌دانیم که در آرامش منطقه سهیم است و محور مقاومت را تقویت می‌کند».

۱-۲-۱. کاهش واژگان و جملات زبان مبدأ

یکی از مهم‌ترین روش‌هایی که برخی مترجمان برای عبور از طولانی شدن جملات و فرار از ترجمه واژگان سخت و دشوار در حین ترجمه انجام می‌دهند، این است که واژگان و جملاتی را که گوینده بیان می‌کند، ترجمه نمی‌کنند و باعث کاهش در سطح واژگان و یا در سطح عبارات و جملات می‌شوند. این اختصار و کاهش در بعضی مواقع با توجه به موقعیت‌های فرهنگی و زمانی - مکانی صحیح است و در برخی موارد خیر. این رویکرد اساساً در امور ترجمه شفاهی بدیهی و عادی است، اما این کاهش نباید باعث شود که به مفاهیم و معانی اصلی و اساسی مبحث آسیب وارد کند. از دیدگاه آنتوان برمن^۱، زبان‌شناس سرشناس و معروف، هرگونه ایجاز و اطناب و تغییر در ساختار متن مبدأ عدم رعایت اصل امانتداری است و سبک اصلی گفتار را دچار تغییر می‌کند (مهدی‌پور، ۱۳۸۹: ۵۸). کاهش واژگانی در صورتی مسبب چالش و نقد ترجمه مترجم می‌شود که نه تنها هیچ کمکی به ترجمه نکند، بلکه در برخی موارد موجب ابهام و گنگی ترجمه شود.

در دقیقه ۱۷ و ۳۰ ثانیه فایل مورد بررسی، نمونه‌ای از کاهش واژگان و جملات زمان مبدأ به شرح زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «... هذا التطور النّووی الهائل السلمی، لکن بالنسبة لإسرائيل هو یبقی دائماً موضع قلق...»

1. Antoine, B.

ترجمه شفاهی: «... این تحول بزرگ و این غنی‌سازی و این پاسخ‌ها برای اسرائیلی‌ها هنوز یک کابوس خطرناکی است...»

همانطور که واضح است، مترجم برخی عبارات از جمله «حیرت‌انگیز و صلح‌آمیز» را که از لحاظ ایدئولوژیک برای نظام جمهوری اسلامی حائز اهمیت است، ترجمه نکرده و باعث عدم انتقال معانی و مطالب اساسی و مهم شده است. بنابراین، ترجمه به صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

ترجمه پیشنهادی: «این پیشرفت هسته‌ای حیرت‌انگیز و صلح‌آمیز است، اما برای رژیم صهیونیستی همیشه یک موقعیت نگران‌کننده است.»

در دقیقه ۱۷ و ۴۹ ثانیه فایل مورد بررسی، نمونه دیگری از کاهش واژگان و جملات زمان مبدأ یافته شده که به این شرح است:

متن سخنرانی: «...ایضاً ایران مقبله علی انتخابات رئاسیه جدیدة موقعها فی الاقليم...»
ترجمه شفاهی: «...حالا انتخابات را دارند موضوعش و جایگاهی که در منطقه داره...»

در این نمونه نیز مترجم همچون نمونه قبل، عبارت «الرئاسی الجديدة» را ترجمه نکرده و موجب ابهام معنای دقیق متن شده است. هرچند که به دلیل محدودیت زمانی در ترجمه همزمان به احتمال زیاد مفهوم «انتخابات ریاست جمهوری» به مخاطب منتقل می‌شود، اما بهتر است، مترجم «انتخابات الرئاسی الجديدة» را دقیق معنا می‌کرد و ترجمه‌ای به شکل زیر ارائه می‌کرد:

ترجمه پیشنهادی: «...همچنین ایران انتخابات جدید ریاست جمهوری را در پیش دارد که در منطقه اهمیت ویژه‌ای دارد...»

در دقیقه ۲۵ و ۴ دهم ثانیه متن سخنرانی سید حسن نصرالله نمونه دیگری از کاهش واژگان و جملات زمان مبدأ به شرح زیر شناسایی شده است.

متن سخنرانی: «...الیمنیون الصامدون أقویاء ینتصرون متقدّمون متطوّرون زاحفون و العالم یتحدّث عن انهاء الحرب...»

ترجمه شفاهی: «...قدرتمند، قهرمانانه دارند مبارزه می‌کنند و کل دنیا هم صحبت می‌کنند که بله آقا تمومش کنید این جنگ رو...»

در عبارت اخیر، جدای از اینکه قسمت اول ترجمه، اشتباه ترجمه شده است، صفاتی را که گوینده برای یمنی‌ها براساس ایدئولوژی و مرام مقاومت بیان می‌کند، ترجمه نکرده است و از اصل امانتداری عبور کرده و به معنا، منظور و ایدئولوژی گوینده لطمه و آسیب وارد کرده است. بنابراین با توجه به مطالب گفته شده می‌توان ترجمه دقیق‌تر را به شکل زیر پیشنهاد کرد:

ترجمه پیشنهادی: «...مردم مقاوم یمن با قدرت، پیروزمند، پشاهنگ، پیشرفته و پیشرو هستند، ولی این در حالی است که جهانیان از پایان جنگ صحبت می‌کنند.»

۱-۱-۳. وام‌گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ

گسترش دین اسلام و مجاورت کشورها و ملت‌ها با یکدیگر در کنار قرابت فرهنگی باعث شده است که برخی عناصر فرهنگی و زبانی به زبانی دیگر پیوند خورده و بسیاری از واژگان از زبان عربی به زبان فارسی و از زبان فارسی به زبان عربی منتقل شوند و کم‌کم به عنوان یک واژه بومی در نزد اهل آن زبان شناخته شوند. این واژگان که به زبان دوم انتقال یافتند دچار یک سری بهم‌ریختگی‌هایی شدند و به دو نوع «یک ظاهر و یک معنا» و «یک ظاهر و دو معنای متفاوت» در زبان مقصد ادامه پیدا کردند. در ترجمه همزمان از آنجا که وقت به مقدار کافی وجود ندارد و مترجم نمی‌تواند برخی کلمات و یا جملات را روان‌سازی کند به ناچار دچار وام‌گیری از واژگان زبان مبدأ می‌شود و در برخی موارد در دام ساختار نحوی (ترجمه تحت‌اللفظی) زبان مبدأ قرار می‌گیرد. البته این یک امر عادی و بدیهی است که مترجم به صورت ناخودآگاه، تحت تأثیر واژگان، ساختار و سبک زبان مبدأ قرار می‌گیرد. برخی از واژگان زبان عربی در زبان فارسی به شکل یکسان و با مقداری تغییرات معنایی مورد استفاده قرار می‌گیرند و این تکنیک مهم همانطور که به مترجم در معادل‌سازی و فرآیند ترجمه کمک می‌کند به همان میزان

موجبات به وجود آمدن چالش و مشکلات در ارائه معنا می‌شود (نظری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۴). از این رو، مترجم باید علاوه بر دقت نظر و آمادگی برای هرگونه ترجمه و بهره‌مندی از دایره لغات گسترده در ذهن خود با فرهنگ هر دو زبان آشنایی کافی داشته باشد و جملات و واژگان را به شکل صحیح و طبق ساختار زبان مقصد ارائه و سعی کند با وجود اینکه انتقال کلمه به معنا آسیب وارد نمی‌کند از معادل‌های معنایی زبان مقصد استفاده کرده و از به کار بردن واژگان قرضی و جمله‌سازی به سبک ساختار نحوی زبان مبدأ، دوری کند.

در دقیقه ۲۰ و ۲۰ ثانیه سخنرانی نصرالله نمونه‌ای از وام‌گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ به شرح زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «ونری آنه یقوم محور المقاومة وجهة الأصدقاء و يضعف جبهة العدو...» ترجمه شفانی: «... محور مقاومت را تقویت می‌کند و جبهه دوستان را تقویت می‌کند و دشمنان را مرعوب می‌کند...»

در این نمونه، مترجم کلماتی همچون «محور، مقاومت و جبهه» را مطابق با همان کاربرد زبان عربی وارد زبان فارسی کرده است. علاوه بر این، جمله را مطابق با ساختار دستوری زبان عربی و تا حد زیادی تحت‌اللفظی ترجمه کرده است. این در حالی است که در معادل‌گزینی بهتر است از معادل‌های نزدیک‌تر به زبان مقصد (فارسی) بهره گرفته شود. البته ناگفته نماند که چون در واژه «محور» بار معنایی پویایی و حرکت نهفته است، استفاده از این واژه در زبان فارسی ایرادی ندارد. همچنین واژه «مقاومت» کاملاً در زبان فارسی جا افتاده است و برای واژه «جبهه» بهتر است از معادل «گروه» یا «دسته» بهره گرفته و جمله به این شکل زیر ترجمه شود:

ترجمه پیشنهادی: «و می‌بینیم که (این امر) محور مقاومت و گروه دوستان را تقویت می‌کند و دشمنان را ناتوان می‌سازد...».

در نمونه دیگری از وام‌گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ در دقیقه ۳۵ و ۵ صدم ثانیه سخنرانی مورد بررسی عبارتی به شرح زیر آمده است:

متن سخنرانی: «...بعض المسؤولين الكبار الإسرائيليين أخذوا هذه الحادثة كشاهد على عدم جهوزية الجبهة الداخلية الإسرائيلية لأي حرب...»

ترجمه شفاهی: «...خیلی از مسئولان بزرگ و بلند پایه اسرائیلی هم گفته بودند که این حادثه یک شاهدی است برای عدم آمادگی داخلی رژیم صهیونستی برای هر جنگی...»

در عبارت مورد بررسی، مترجم برخی عبارات همچون «حادثه و شاهد» را که در زبان فارسی دارای معادل هستند به صورت قرضی از زبان مبدأ به زبان مقصد انتقال داده است در حالی که باید تا جایی که امکان دارد از واژگان و معانی زبان مقصد استفاده کند. علاوه بر این، مترجم به دلیل تحت تأثیر قرار گرفتن در ساختار نحوی زبان مبدأ، این جمله را به سبک ساختار نحوی زبان مبدأ (تحت اللفظی) ترجمه کرده است. بنابراین، ترجمه پیشنهادی، ترجمه دقیق تر و روان تری از عبارت فوق است:

ترجمه پیشنهادی: «بعضی از مسئولان ارشد اسرائیلی، این رخداد را دلیلی برای عدم آمادگی داخلی رژیم صهیونستی برای هرگونه جنگ به شمار می آورند.»

در دقیقه ۵۱ و ۱۴ ثانیه سخنرانی نصرالله نمونه دیگری از وام گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ به شرح زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «... نحن لن نتسامح و لن نتساهل على الاطلاق مع أي خطأ، مع أي تجاوز، مع أي حركة عدوانية...»
ترجمه شفاهی: «... ما هرگز کوتاه نمی آییم و چشم پوشی نمی کنیم با هر اشتباه با هر تجاوز و خطای تو، با هر تحرک دشمنانه تو...»

با وجود اینکه در زبان فارسی از معادلی همچون «زیاده روی و پا از حد فرا نهادن» (آذرنوش، ۱۳۹۴: ۱۵۸) برای کلمه «تجاوز» استفاده می شود، اما مترجم عبارت «تجاوز» را از زبان مبدأ به مقصد انتقال داده است. بنابراین، ترجمه به صورت زیر پیشنهاد می شود:

ترجمه پیشنهادی: «...ما به هیچ عنوان، هرگونه اشتباه، زیاده روی و تحرک دشمنانه را نمی بخشیم و چشم پوشی نمی کنیم...»

البته ناگفته نماند که امروزه، برخی از واژگان عربی همچون تجاوز و... به دلیل قرابت فرهنگی و مجاورت اقلیمی ایران و کشورهای عربی در گفتارهای روزمره ایرانیان کاربرد پیدا کرده است و عیب چندانی هم تلقی نمی‌شود، اما بهتر است مترجمان همزمان به جهت پاسداشت زبان فارسی، به این نکته عنایت خاص بورزند.

۱-۱-۴. عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات

یکی از چالش‌های مهم ترجمه همزمان، معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات است. سرعت بالای گوینده در صحبت کردن و سروصداهاى جانبی که هنگام سخنرانی به گوش می‌رسد، سبب می‌شود که مترجم عبارات را به صورت شیوا و رسا درک نکند و در پی آن واژگان و جملاتی یا معنا نمی‌شوند یا به صورت اشتباه ترجمه می‌شوند. بنابراین، عدم معادل‌یابی صحیح باعث می‌شود که مترجم از اصل امانتداری در ترجمه عبور کند و معانی و مفاهیم کلام گوینده به شکل صحیح و دقیق منتقل نشود و در نتیجه به گفتار و منظور گوینده آسیب جدی وارد شود. برای درک بهتر این مطلب، در دقیقه ۲۰ و ۲۴ ثانیه سخنرانی سیدحسن نصرالله عبارتی به شرح زیر آمده است:

متن سخنرانی: «...و مطمئنون جداً إلى هذا الصديق وإلى هذا الأخ الكبير...»
ترجمه شفاهی: «...ما کاملاً دلخوش هستیم و نگرانی نداریم از این دوست و برادر بزرگ ما...»

در این عبارت، مترجم برای کلمه «مطمئنون» معادل «دلخوش هستیم» را می‌آورد. عبارت «دلخوش هستیم»، می‌تواند معنای ثانویه این واژه باشد، اما «دلخوش بودن» در زبان فارسی دال بر خوشحال و سرخوش بودن است؛ در حالی که در اینجا منظور گوینده از «مطمئنون»، آرامش خاطر و اعتمادی است (همان: ۶۶۳) که نسبت به جمهوری اسلامی دارند. از این رو، می‌توان ترجمه پیشنهادی ذیل را جایگزین ترجمه اصلی کرد:

ترجمه پیشنهادی: «و ما نسبت به دوست و برادر بزرگ اعتماد کامل داریم.»

نمونه دیگری از عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات در دقیقه ۲۶ و ۲۱ ثانیه سخنرانی سید حسن نصرالله به شرح زیر شناسایی شد:

متن سخنرانی: «...نحن تجاوزنا مرحلة استهداف وجود المحور خلال السنوات الماضية...»
ترجمه شفاهی: «... نمی‌توانند موجودیت و ماهیت محور را هدف قرار می‌دهند...»

اشتباه معنایی موجود در جمله مورد بررسی، می‌تواند دلایل مختلفی همچون سرعت بالای کلام گوینده داشته باشد، اما مترجم زمانی که در انتقال معنا دچار اشتباه شود به معنا و منظور گوینده لطمه وارد می‌کند و از اصل امانتداری که اولین ضرورت ترجمه است، عبور کرده است. بنابراین، ترجمه پیشنهادی درست و دقیق‌تر عبارت به صورت زیر است:

ترجمه پیشنهادی: «ما طی سالیان گذشته، از مرحله هدف‌گیری ماهیت محور مقاومت عبور کرده‌ایم.»

در دقیقه ۳۵ و ۱۶ ثانیه نیز نمونه دیگری از عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات به شرح زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «...إذا الحادثة تدافع فيها عدد عشرات قتلة و مئات الجرحه...»
ترجمه شفاهی: «...یک حادثه یک سقوط پلی حالا ۴۰-۵۰ نفر مردند...»

همانگونه که پیداست، عدم معادل‌سازی صحیح عبارت باعث اشتباهات و عدم ارائه صحیح معنا شده است. در این جمله، مترجم آماری کمی از کشته شدن ۴۰-۵۰ نفر در اثر ریزش پلی در جریان یک مراسم مذهبی در منطقه جبل الجرمق ارائه می‌دهد؛ این در حالی است که این آمار یا باید طبق اخبار و اطلاعات اعلام شده صحیح گفته شود و یا باید طبق گفته گوینده باشد و در غیر این دو صورت ارائه آمار بدون دلیل و مدرک اشتباه است و انتقال معنای صحیح را دچار لطمه و آسیب می‌کند. بنابراین، شایسته است که ترجمه پیشنهادی زیر جمله فوق ارائه شود:

ترجمه پیشنهادی: «همچنین اتفاقی که منجر به کشته شدن ده‌ها تن و مجروحیت صدها نفر شد».

۱-۲. چالش‌های فرازبانی

چنانچه پیشتر نیز گفته شد، ترجمه شفاهی همزمان به دلیل مناسبات مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی بین ملت‌ها از جایگاه بسیار ویژه‌ای برخوردار است؛ از این رو، مترجم شفاهی علاوه بر مصون ماندن از چالش‌های زبانی بیان شده باید از چالش‌های فرازبانی نیز مصون باشد. در زمینه مسائل فرازبانی، مترجم شفاهی باید از خصوصیت تمرکز بالا و اعتماد به نفس قوی بهره‌مند باشد؛ زیرا عدم تمرکز و اعتماد به نفس کافی هنگام ترجمه شفاهی، باعث بروز مشکلاتی همچون «فقدان درک شنیداری صحیح»، «عدم توانایی معادل‌یابی»، «افزایش استرس»، «از بین رفتن مطالب مهم و اصلی» و در نتیجه «عدم ارائه ترجمه‌ای دقیق» می‌شود. دو چالش سرعت زیاد گفتار گوینده و عدم درک شنیداری صحیح کلام گوینده از مهم‌ترین چالش‌های فرازبانی است که مترجم شفاهی همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله با آن مواجه شده است.

۱-۲-۱. سرعت کلام گوینده

سرعت بالای گوینده در ارائه سخنانش باعث می‌شود که مترجم هنگام ترجمه دچار چالش‌هایی از جمله از دست دادن مطالب و مباحث مهم و اصلی شود. در اغلب موارد زمانی که مترجم، ترجمه شفاهی حضوری انجام می‌دهد، گوینده به صورت تک جمله‌ای و بریده بریده و ساده کلام خود را بیان می‌کند تا مترجم به صورت پیاپی ترجمه کند و در مورد طرف دوم هم همین رویه برقرار است. در برخی موارد عدم توجه گوینده به این امر مشاهده می‌شود که مترجم با تذکری به جا و درخور این نکته را بیان می‌کند، اما گاهی در ترجمه همزمان، سخنران یا گوینده بدون در نظر گرفتن این مهم، مباحثش را ارائه می‌دهد و مترجم باید با دقت نظر کافی و بدون استرس این چالش را مدیریت کند.

همچنین در بعضی موارد، مشاهده می‌شود که مترجم، جملاتی را به صورت منقطع، نامفهوم و ناقص ترجمه می‌کند. در این موارد، گوینده باید توجه داشته باشد که در حین

سخنرانی، کلام وی به زبان‌های مختلف دنیا به صورت همزمان ترجمه می‌شود و به صورت آهسته مطالب خود را بیان کند (کواری و دیگران، ۱۳۹۸: ۸۲). برای درک بهتر این موضوع، در دقیقه ۲۴ و ۱۸ ثانیه سخنرانی سیدحسن نصرالله عبارتی به صورت زیر آمده است:

متن سخنرانی: «...استحقاق الكبير و الأخطر هو الاستحقاق الاقتصادي ولكن هذا لا تواجهه سوريا وحدها، سوريا، لبنان، العراق، حتى إيران...»
ترجمه شفاهی: «... البته مطالبات اقتصادی در سوریه خب خیلی خطرناکه، خیلی اوضاع، نه ایران، عراق، سوریه...»

واضح است که مترجم به دلیل سرعت زیاد گفتار گوینده و عدم درک شنیداری نتوانسته است که کلام گوینده را صحیح دریافت و به نحو احسن برای شنونده ترجمه کند و در پی آن جمله‌ای نامفهوم و گنگ به شنونده ارائه می‌دهد. در حالی که ترجمه پیشنهادی به این شکل زیر را می‌توانست ارائه کند:

ترجمه پیشنهادی: «... بزرگ‌ترین و خطرناک‌ترین مطالبه، مطالبه اقتصادی است که نه تنها سوریه، بلکه لبنان، عراق و حتی ایران با آن مواجه هستند...».

در دقیقه ۲۵ و ۳۴ ثانیه سخنرانی سید حسن نصرالله نیز نمونه دیگری از سرعت کلام گوینده به شرح زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «...ولكن الشعب اليمني و الذي شاهدناه اليوم في ساحات النظار والاعتصام تضامناً مع القدس و مع الشعب الفلسطيني...»

ترجمه شفاهی: «...اما مردم یمن و ما دیدیم امروز هم در رسانه‌ها دیدید که چگونه تظاهرات کردند و خروج کردند در روز جهانی قدس...»

سرعت ارائه این جملات توسط سخنران، نشان می‌دهد که مترجم نتوانسته است حق ترجمه این جمله را به خوبی ادا کند. ترجمه‌ی پیشنهادی برای این جمله به شرح زیر است:

ترجمه پیشنهادی: «... اما مردم یمن که امروز شاهد حضور آن‌ها در میداین تظاهرات و تحسن بودیم، با بیت‌المقدس و با مردم فلسطین اعلام همبستگی کرده‌اند».

۱-۲-۲. عدم درک شنیداری صحیح کلام گوینده

توانایی درک شنیداری قوی، یکی از ویژگی‌های مهم مترجم همزمان حرفه‌ای است؛ زیرا اگر مترجم، گفتار گوینده را به صورت نامفهوم و ضعیف بشنود، ترجمه‌ای مبهم، ناقص و گاه در تضاد با منظور گوینده ارائه خواهد کرد. هرگونه هنجارهای صوتی و صداهای جانبی بر روند ترجمه اثر می‌گذارد و باعث می‌شود فرآیند ترجمه مختل و تبدیل به یک چالش جدی شود. از این رو، یک مترجم شفاهی حرفه‌ای باید یک شنونده خوب باشد تا بتواند مطالب را به نحو احسن، شیوا و رسا دریافت کند و ترجمه‌ای صحیح نیز ارائه کند. در همین زمینه در دقیقه ۲۴ و ۴۵ ثانیه سخنرانی سیدحسن نصرالله عبارتی به شرح زیر آمده است:

متن سخنرانی: «... محاولة إحياء داعش من جديد، هذا الأمر لن ينجح...»

ترجمه شفاهی: «... که دوباره احیای داعش دوباره عراقی‌ها اجازه نمی‌دهند...»

واضح است که مترجم به دلیل عدم درک شنیداری صحیح کلام سخنران، عبارت «هذا الأمر لن ينجح» را ترجمه نکرده است و ترجمه ارائه شده «عراقی‌ها اجازه نمی‌دهند» از لحاظ معنایی با گفتار گوینده متفاوت است. پس بدیهی است که مترجم با درک شنیداری صحیح، می‌توانست ترجمه صحیح ذیل را ارائه کند:

ترجمه پیشنهادی: «تلاش برای احیای مجدد داعش است که این امر به نتیجه‌ای نخواهد رسید».

نمونه دیگری از عدم درک شنیداری صحیح کلام گوینده در دقیقه ۲۹ و ۱۹ ثانیه سخنرانی سید حسن نصرالله به صورت زیر شناسایی شده است:

متن سخنرانی: «... المحاور الأخرى التي بدأت خلال سنوات الماضية أن لها متماسكة وحادة وهجومية، الآن واضح إن هذه المحاور أن لها تفككت أو بردت و أصبحت في الموقع الدفاع...»

ترجمه شفاهی: «... این محورها و ائتلاف‌هایی که تشکیل شده در چندین سال خیلی پایبند نیستند، خیلی محکم نیستند یا از بین رفتند یا سرد شده، یا بخواهند از خودشان دفاع کنند...»

با توجه به طولانی بودن این جمله، به نظر می‌رسد که مترجم نتوانسته است درک شنیداری کافی از جمله داشته باشد؛ از این رو، ترجمه‌ای مبهم ارائه کرده است. ترجمه پیشنهادی صحیح این عبارت، می‌تواند این گونه ارائه شود:

ترجمه پیشنهادی: «سایر محورها که طی سالیان گذشته منسجم، تند و تیز و هجومی شکل گرفته بودند، اکنون مشخص است که (این محورها) متلاشی شده‌اند، سرد شده‌اند و در حالت تدافعی قرار گرفته‌اند.»

در دقیقه ۳۰ و ۴۱ ثانیه سخنرانی سید حسن نصرالله نمونه دیگری از عدم درک شنیداری صحیح کلام گوینده به شرح زیر شناسایی شد:

متن سخنرانی: «... ندخل بالهدوء خلال دقائق الى قلب هذا الكيان...»
ترجمه شفاهی: «... اجازه بدید یکم آرامش در این چند دقیقه وارد بشیم به قلب این رژیم وارد شویم...»

به نظر می‌رسد مترجم به دلیل عدم درک شنیداری صحیح گفتار گوینده، نتوانسته است جملات را در ساختاری صحیح و شیوا بیان کند. به همین دلیل جمله‌ای گنگ و مبهم توسط شنونده دریافت می‌شود. از این رو، می‌توان ترجمه صحیح این عبارت را به شرح زیر پیشنهاد کرد:

ترجمه پیشنهادی: «طی چند دقیقه، با آرامش وارد مرکز این رژیم می‌شویم».

البته ناگفته پیداست که برای اثبات عدم درک شنیداری، می‌توان به شاهد مثال‌های مختلفی در بخش‌هایی مثل «واژگان» یا «تعبیر» نیز اشاره کرد، اما به دلیل محدودیت حجم مقاله به ذکر مثال‌های گفته شده بسنده می‌شود.

پس از معرفی چالش‌های زبانی و فرازبانی موجود در ترجمه همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله، می‌توان بسامد این چالش‌ها را به صورت خلاصه در دو جدول (۱) و (۲) ارائه کرد.

براساس اطلاعات جدول (۱)، چالش زبانی «کاهش واژگان و جملات زبان مبدأ» با تعداد ۱۴۶ نمونه در رتبه نخست و چالش‌های «افزایش واژگان و جملات زبان مقصد» با ۱۰۳ نمونه، «عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات زبان مبدأ» با ۷۹ نمونه و «وام-گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ» با ۲۷ نمونه در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۱. بسامد چالش‌های زبانی موجود در ترجمه همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله

ردیف	چالش‌های زبانی	فراوانی
۱	افزایش واژگان و جملات زبان مقصد	۱۰۳
۲	کاهش واژگان و جملات زبان مبدأ	۱۴۶
۳	وام‌گیری واژگانی و ساختار نحوی از زبان مبدأ	۲۷
۴	عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات	۷۹
	مجموع	۳۵۵

اطلاعات جدول (۲) بیانگر آن است که در بخش چالش‌های فرازبانی، چالش «عدم درک شنیداری صحیح گفتار گوینده» با تعداد ۲۴ نمونه در رتبه نخست و چالش «سرعت کلام گوینده» با ۲۱ نمونه در رتبه دوم قرار دارد.

جدول ۲. بسامد چالش‌های فرازبانی موجود در ترجمه همزمان سخنرانی سید حسن نصرالله

ردیف	چالش‌های فرازبانی	فراوانی
۱	سرعت کلام گوینده	۲۱
۲	عدم درک شنیداری صحیح گفتار گوینده	۲۴
	مجموع	۴۵

مقایسه داده‌های دو جدول (۱) و (۲) نشان از این دارد که چالش‌های زبانی با مجموع ۳۵۵ نمونه، بیشترین بسامد را به خود اختصاص داده است و ضرورت دارد که مترجمان همزمان به این مهم توجه بیشتری داشته باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق به دلیل اهمیت روز افزون ترجمه شفاهی همزمان عربی به فارسی و برعکس و نقش آن در مناسبات سیاسی بین کشورهای عربی و ایران و نیز لزوم پرهیز مترجمان همزمان از چالش‌های این نوع ترجمه با استفاده از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی انجام شد. برای انجام این مهم، ترجمه همزمان یک سخنرانی با گفتمان سیاسی (سخنرانی سید حسن نصرالله) به عنوان نمونه موردی، جهت تبیین چالش‌های ترجمه همزمان عربی به فارسی انتخاب و تحلیل شد. یافته‌های به دست آمده از این تحلیل نشان داد که مترجم همزمان در ترجمه این سخنرانی، به طور کلی با دو دسته چالش‌های زبانی (۳۳۵ نمونه) و فرازبانی (۴۵ نمونه) مواجه بوده است که به این معناست که از لحاظ بسامد، چالش‌های زبانی به مراتب بیشتر از چالش‌های فرازبانی در ترجمه همزمان سیاسی سخنرانی مورد بررسی نمود یافته است. در همین راستا، پژوهش کواری و دیگران (۱۳۹۸) نیز چالش‌های زبانی را پربسامدترین چالش‌های پیش روی مترجم همزمان متون نظامی برشمرده است. بنابراین، ضرورت دارد مترجمان در ترجمه همزمان سیاسی، بیشترین تمرکز خود را معطوف به نکات زبانی کنند.

کاهش واژگان و جملات زبان مبدأ، افزایش واژگان و جملات زبان مقصد، عدم معادل‌یابی صحیح واژگان و جملات زبان مبدأ، وام‌گیری واژگانی از زبان مبدأ و وام‌گیری ساختار نحوی زبان مبدأ از جمله چالش‌های زبانی پیش روی مترجم شفاهی در این سخنرانی بود. با توجه به اینکه متن شنیداری سخنرانی سید نصرالله، محتوای سیاسی دارد، شاید علت اصلی بروز این چالش‌ها را بتوان ناشی از عدم تسلط کافی مترجم به اصطلاحات تخصصی سیاسی در دو زبان عربی و فارسی دانست. موضوعی که باعث شده است مترجم همزمان نتواند با توجه به سرعت بالای کلام سخنران، موفق به انتخاب معادل‌های صحیح شود. از این رو، مترجم با دو چالش فرازبانی «عدم درک شنیداری صحیح کلام گوینده» و «سرعت بالای گفتار گوینده» مواجه شده است.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، پیشنهاد می‌شود برای بهبود هرچه بیشتر فرآیند ترجمه همزمان در حوزه گفتمان سیاسی، مترجم ضمن رعایت مسائل زبانی ترجمه در مواجهه با ناملايمات و چالش‌های به وجود آمده در فرآیند ترجمه، تمرکز کافی داشته و نیز از درک شنیداری قوی برای درک بهتر کلام گوینده در برابر صداهای جانبی و ناهنجار بهره‌مند باشد تا در صورت بروز مشکلات مختلف حین ترجمه بتواند چالش‌ها را به خوبی مدیریت کند و ترجمه‌ای صحیح و قابل قبول ارائه دهد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Sajjad Esmaili
Mohammad
Keshavarz

Reza

<https://orcid.org/0000-0003-2923-6108>

<http://orcid.org/0000-0002-6639-9339>

منابع

- آذرنوش، آذرتاش. (۱۳۹۴). *فرهنگ معاصر عربی-فارسی*. چاپ هفدهم. تهران: انتشارات نشر نی.
- جعفری، امید. (۱۳۹۷). بررسی ایدئولوژیکی ترجمه شفاهی سخنرانی رئیس جمهور ایران در سازمان ملل: ترجمه انگلیسی شبکه‌های پرس تی وی ایران و فرانس ۲۴ فرانسه. *زبان پژوهی*، ۱۱(۳۳)، ۸-۲۱.
- خوش سلیقه، مسعود و صحاف، آسیه. (۱۳۹۴). چالش‌های زبان و فرازبانی در ترجمه شفاهی متوالی: مورد پژوهی ترجمه سخنرانی باراک اوباما. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، ۵(۱)، ۱۹-۳۹.
- دموکی، مورا. (بی‌تا). *الترجمة الشفوية الأنواع والأساليب: الترجمة التابعة نموذجاً*. جامعة محمد الخامس - السوسی - المغرب.
- شفیعی، شیلان، توکلی، منصور و وحید دستجردی، حسین. (۱۳۹۷). طرحی برای آموزش دیداری در کلاس‌های ترجمه شفاهی. *پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی*، (۴۲)، ۱۰۳-۱۲۸.

- غضنفری، محمد. (۱۳۸۵). چهارچوب تحلیلی نقد ایدئولوژی در ترجمه و نگاهی به ترجمه انگلیسی بوف کور هدایت. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۲۳ (۱)، ۷۶-۸۸.
- فقهی، عبدالحسین و سلمانی، حسین. (۱۳۹۴). نگاهی به چالش‌های ترجمه همزمان فارسی-عربی و بالعکس. *دوفصلنامه ادب عربی*، ۷ (۲)، ۲۲۳-۲۴۰.
- کواری، علی، گنجی، نرگس و طهماسبی، عدنان. (۱۳۹۸). چالش‌های ترجمه همزمان از زبان فارسی به عربی (مطالعه موردی: گفتمان نظامی). *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۹ (۲۱)، ۷۳-۹۳.
- محمودزاده، کامبیز. (۱۳۸۲). زمان: تفاوت عمده میان ترجمه شفاهی و مکتوب. *مجله مطالعات ترجمه*، ۱ (۱)، ۴۵-۵۴.
- مهدی‌پور، فاطمه. (۱۳۸۹). نظری بر روند پیدایش نظریه‌های ترجمه و بررسی سیستم تحریف متن از نظر انتوان برمن. *کتاب ماه ادبیات*، ۴ (۴۱)، ۵۷-۶۳.
- نظری، علی اشرف. (۱۳۸۹). تاریخ نگاری، ایدئولوژی پرداززی و ضرورت تولید اندیشه بومی: آینده اندیشه سیاسی غرب در ایران. *دوفصلنامه پژوهش سیاست نظری*، ۶ (۱)، ۱-۲۲.
- نظری، علیرضا و اسدالله‌پور عراقی، زهره. (۱۳۹۴). تداخل زبانی و دگرگونی معنایی وام واژه-های عربی و جنبه‌های تاثیر آن بر ترجمه از عربی. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۵ (۱۳)، ۹۷-۱۱۹.
- نوال، مجاهدی. (۲۰۱۶). *الترجمة المنظورة: الأسس النظرية والإجراءات التعليمية. أطروحة مقدمة لنيل شهادة الدكتوراه في الترجمة. الجمهورية الجزائرية. جامعة وهران ۱- احمد بن بلة. كلية الآداب والعلوم الإنسانية. قسم الترجمة.*
- نورالدین، لاعة. (۲۰۱۳). *الترجمة الفورية في المحافل الدولية، مشاكلها ورؤاها المستقبلية من خلال أساليب الترجمة المحترفين. بحث مقدم لنيل شهادة الماجستير في الترجمة. الجمهورية الجزائرية. جامعة وهران. كلية الآداب، اللغات والفنون، قسم الآداب والعلوم الإنسانية. قسم الترجمة.*
- الهائی، عبدالرسول. (۲۰۱۸). *اضاءات عملية في الترجمة الفورية من الفارسية الى العربية والعكس. مجلة كلية التربية الاساسية للعلوم التربوية والانسانية*، ۴۰ (۴۰)، ۱۴۷-۱۵۷.
- همرز، جوزین اف و بلانک، مایکل. (۱۳۸۴). ترجمه شفاهی. ترجمه کتبی و دوزبانگی. مترجم محمدرضا آهني، *مجله علوم انسانی دانشگاه امام حسین*، ۵۸ (۵۸)، ۹-۳۲.

References

- Ahmadi, B. (2012). *Marx Philosophical Dictionary*. Fifth Edition. Tehran: Markaz Publishing. [In Persian]
- Al-Haei, A. (2018). Practical illuminations in Simultaneous Translation from Persian to Arabic and vice Versa. *Journal of the College of Basic Education for Educational Sciences*. [In Persian]
- Azarnoosh, A. (2013). *Contemporary Arabic-Persian Culture*. 17th Edition, Tehran: Nashr-e Ney Publications. [In Persian]
- Domoki, M. (N. D). Oral translation: types and methods: sequential translation as a model. Mohammed V University – Soussi – Morocco. [In Persian]
- Fiqh, A. and Salmani, H. (2013). A look at the challenges of simultaneous Persian-Arabic translation and vice versa. Two chapters of Arabic literature, 7(2), 223-240. [In Persian]
- Ghazanfari, M. (2006). Analytical Framework of Ideology Criticism in Translation and a Look at the English Translation of the Blind Owl. *Journal of Social Sciences and Humanities, Shiraz University*, 23(1), 76-88 . [In Persian]
- Hemers, J. and Blanc, M. (2005). Oral Translation, Written and Bilingual Translation, translated by Mohammad Reza Ahani. *Journal of Humanities*, Imam Hossein University, (58), 9-32 . [In Persian]
- Jafari, O. (2019). An Ideological Study of the Interpretation of the Iranian President's Speech at the United Nations: The English Translation of the Press TV Channels of Iran and France 24 in France. *Quarterly Journal of Linguistics*, 11(33), 8-21.
- Kavari, A. Ganji, N. and Tahmasebi, A. (2020). Challenges of Simultaneous Translation from Persian to Arabic (Case Study: Military Discourse). *Bi-Quarterly Translation Studies in Arabic Language and Literature*, 9(21), 73-93. [In Persian]
- Khosh saligheh, M. and Sahaf, A.(2013). Language and Translingual Challenges in Consecutive Interpreting: A Case Study of the Translation of Barack Obama's Speech. *Linguistic Research in Foreign Languages*, 5(1), 19-39 . [In Persian]
- Lagha, N. (2013). Interpretation in international forums, its problems and future visions through professional translation methods. Research submitted to obtain a master's degree in translation. Algerian Republic. Oran University. Faculty of Arts, Languages and Arts, Department of Arts and Humanities. Translation department. [In Persian]

- Mahmoudzadeh, K. (2010). *Bilingualism and oral Translation*. Tehran: Rahnama. [In Persian]
- Mujahidin, N. (2016). Visual translation; Theoretical foundations and educational procedures. A thesis submitted to obtain a PhD in translation. Algerian Republic. Oran University 1- Ahmed Ben Bella. Faculty of Arts and Humanities. Translation department. [In Persian]
- Nazari, A. (2010). Historiography, ideology and the need to produce indigenous thought: the future of Western political thought in Iran. *Bi-Quarterly Journal of Theoretical Policy Research*, (6), 1-22. [In Persian]
- Nazari, A. and Assadollahpour Iraqi, Z. (2013). Linguistic overlap and semantic transformation of Arabic loanwords and aspects of its impact on translation from Arabic. *Two Quarterly Journal of Translation Studies in Arabic Language and Literature*, 5(13), 97-119. [In Persian]
- Shafiee, Sh. Tavakoli, M. and Dastjerdi, V. (2019). A plan for visual instruction in oral translation classes. *Research and writing of academic books*, (42), 103-128. [In Persian]

استناد به این مقاله: اسماعیلی، سجاد و کشاورز، محمدرضا. (۱۴۰۱). مطالعه‌ای آسیب‌شناسانه در چالش‌های ترجمه همزمان سیاسی؛ (مطالعه موردی سخنرانی سید حسن نصرالله). *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۲(۲۷)، ۹-۳۵. doi: 10.22054/RCTALL.2022.65699.1602

Translation Researches in the Arabic Language and Literature is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.